

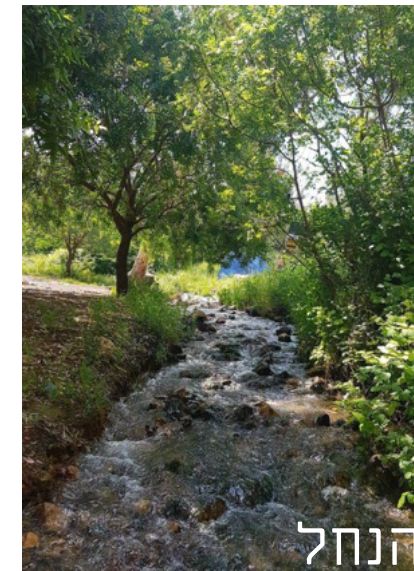
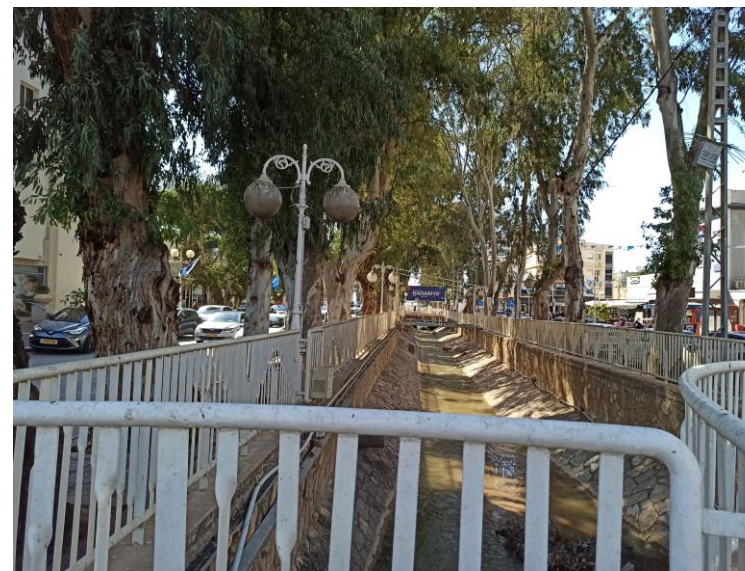

רצועת ההגנה המפגש בין נהריה לשטחים הפתוחים

מנחים: מתניה ז"ק, מיכל בן-שושן, עדי אלמליח, יעלה גונדר לוי, יעקב אורי מורן מגישה: קרין און

LandBasics _ נחלים תכנון נוף 70

מפגש הרסני בין עיר לנחל

הפניית עורף לשטחים הפתוחים

המפגש עם חוף הים

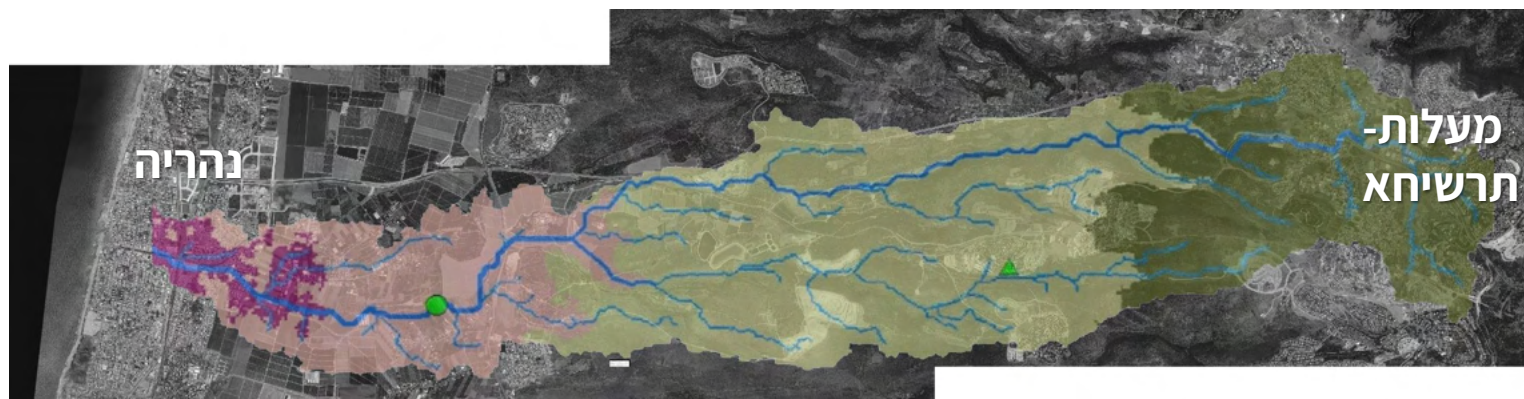
המפגש עם השטחים הפתוחים

נחל הגעתון – מידע כללי

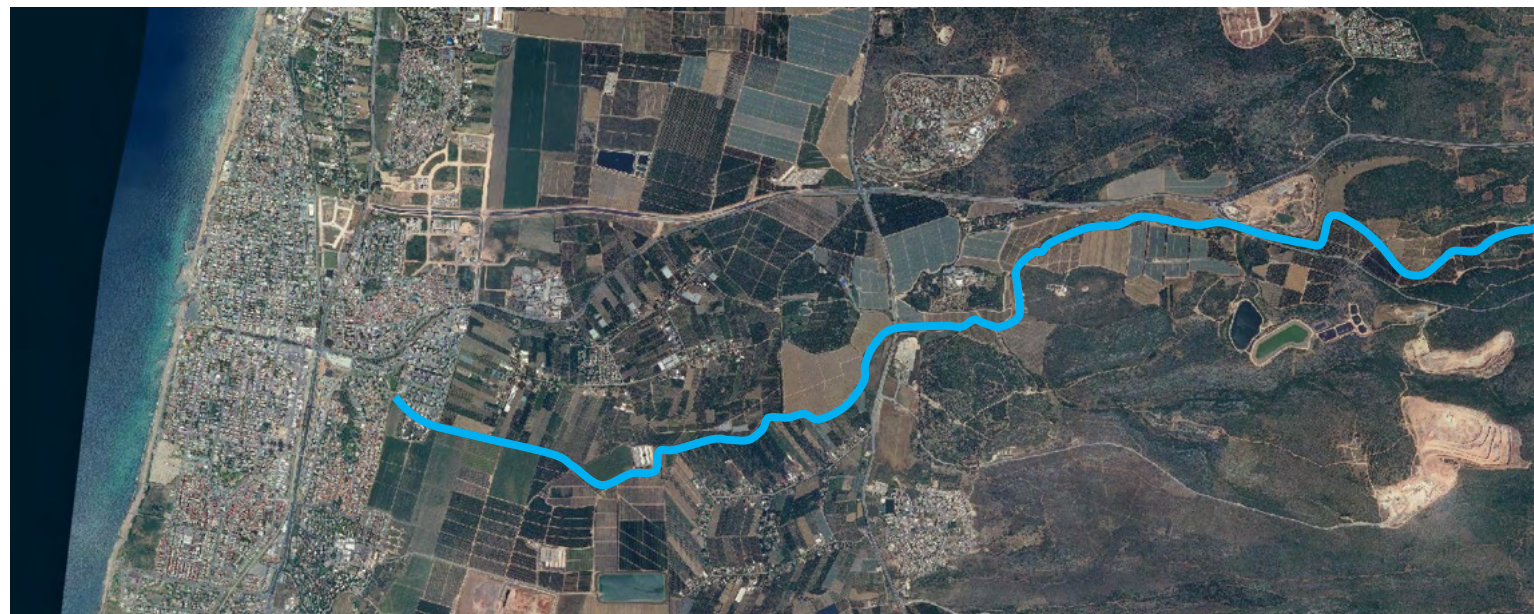
12.8 מלמ"ק בשנה – ספיקה טבעית בעבר

0 כיום – שאיבה של כל מי המעיינות המזינים את הנחל

4 מלמ"ק בשנה – ההקצאה השנתית הנדרשת לקיום המארג האקולוגי של הנחל

1945

2020 תפ"י

נחל הגעתון – נעלם במפגש עם העיר

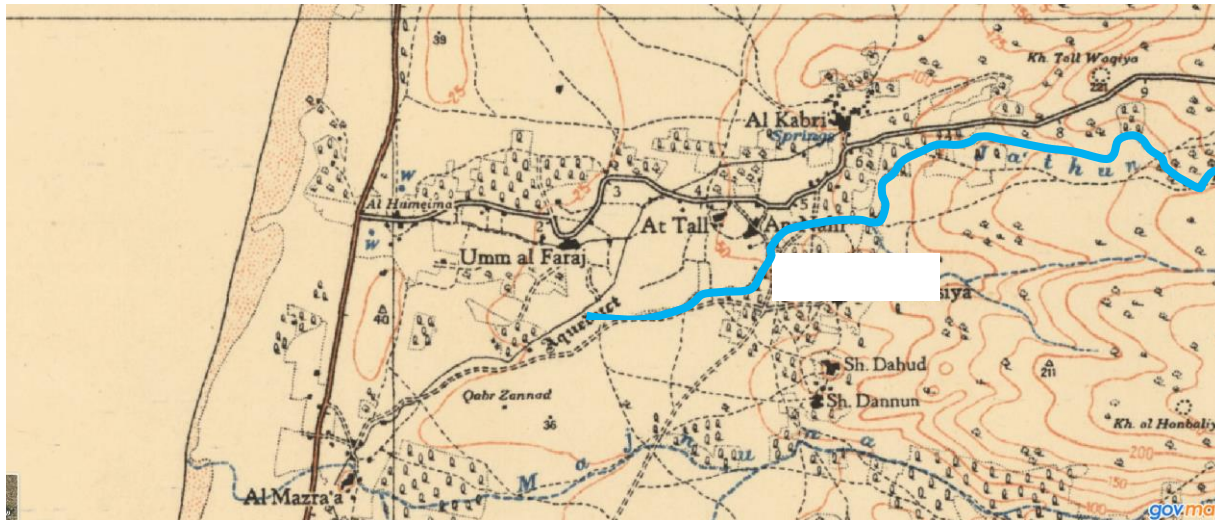
1779-1850 Palestine ou Terre Sainte

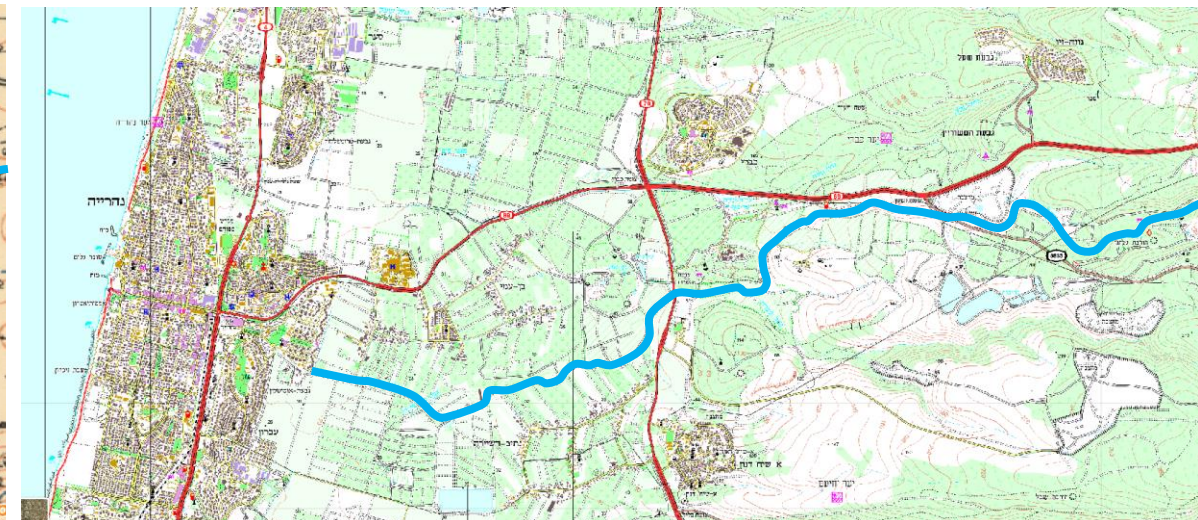
1828 Palestine sous la domination romaine

1850 Kaart van het Heilige Land , de Regteren

1935 Palestine 1935

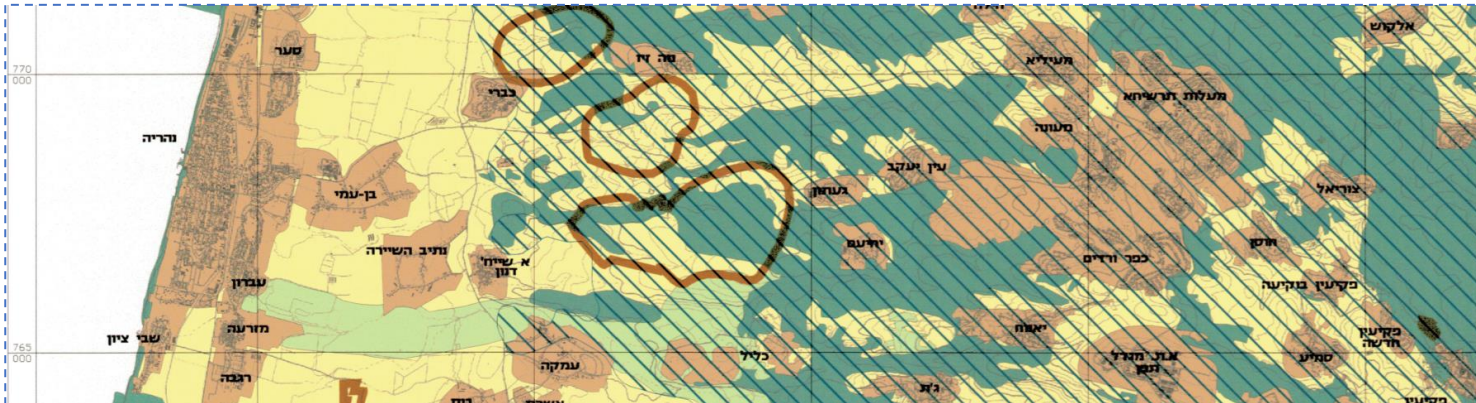

2020 מפ"י מפת סימון שבילים 2020

אגן הגעתון – תכניות מאושרות

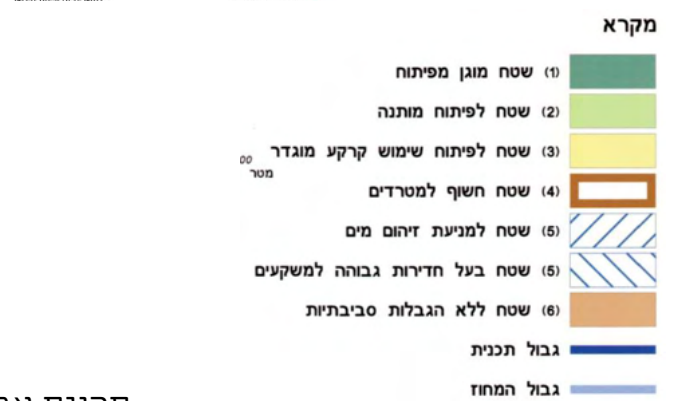
תמ"א 1, תשריט ראשי

ע"פ תמ"א 1, הנחל מוגדר כנחל ראשי

תמ"מ 9/2, תשריט הנחיות סביבתיות

תכנית אב שלדית נחל געתון, אדר' נוף ערן געש, 2009

נחל הגעתון – תכניות מאושרות

תכנית אב פארק הגעתון – אורלי רכטמן – קק"ל

מטרת העל של תוכנית זו הינה שימור, פיתוח וטיפוח אזור נחל הגעתון, הייחודי ביופיו, ערכיו ואתריו, לרווחת הציבור הרחב.

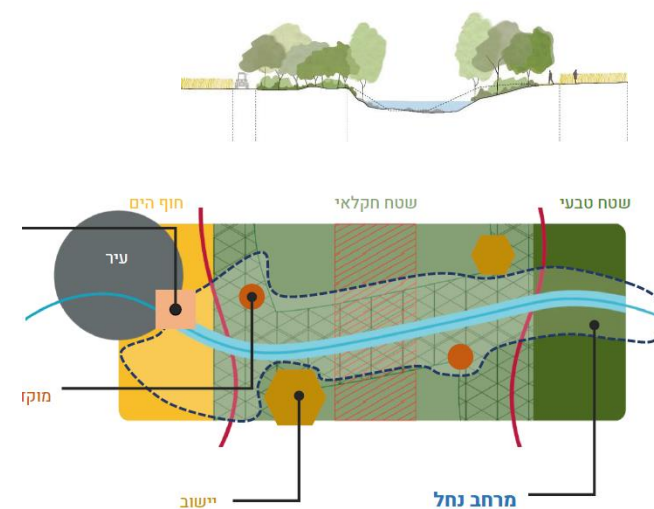
תכנית "נחל הגעתון- נחל המעיינות", רשות העתיקות

תכנית ראשונית לשימור, פיתוח והצגת שרידי מבנים ומתקנים קדומים בנחל הגעתון.

תכנית אב לשטחי פתוחים חבל אשר

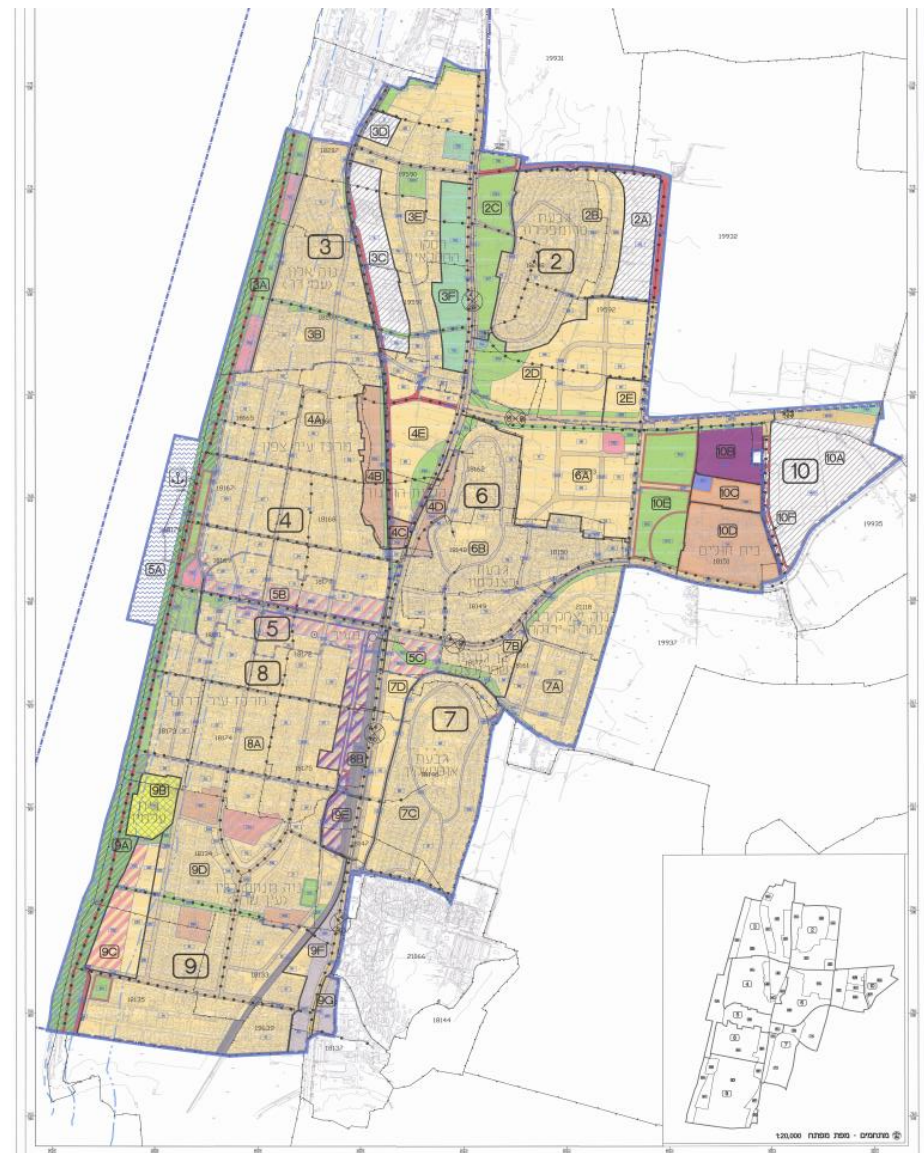
התוכנית מבקשת לשים את הזרקור על השטחים הפתוחים – הטבעיים והחקלאיים, ולגבש מדיניות לשימור ערכיהם הייחודיים : ערכים סביבתיים, ערכים חברתיים וכלכליים.

נהריה – תכניות מאושרות

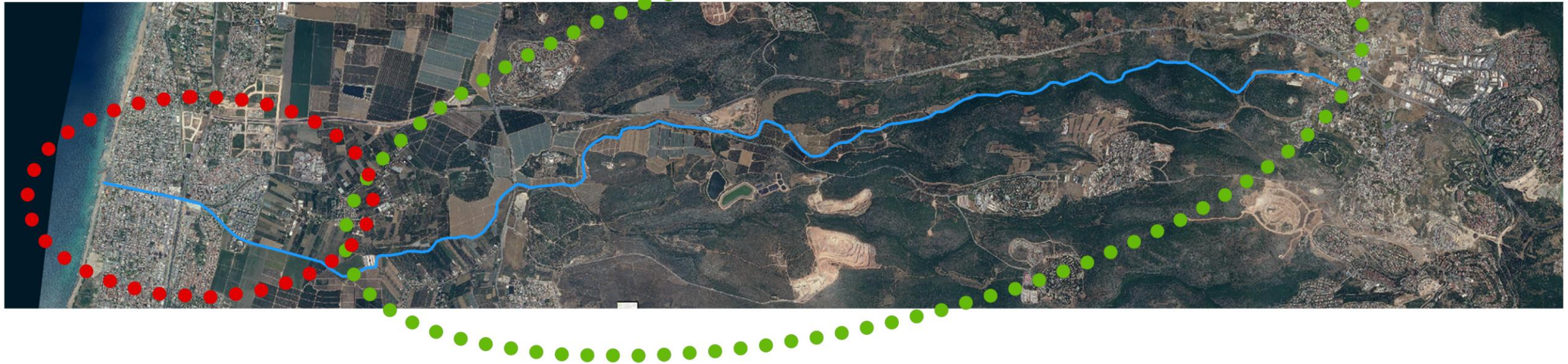

תכנית אסטרטגית נהריה 2040 , גורדון אדריכלים

תכנית כוללת נהריה

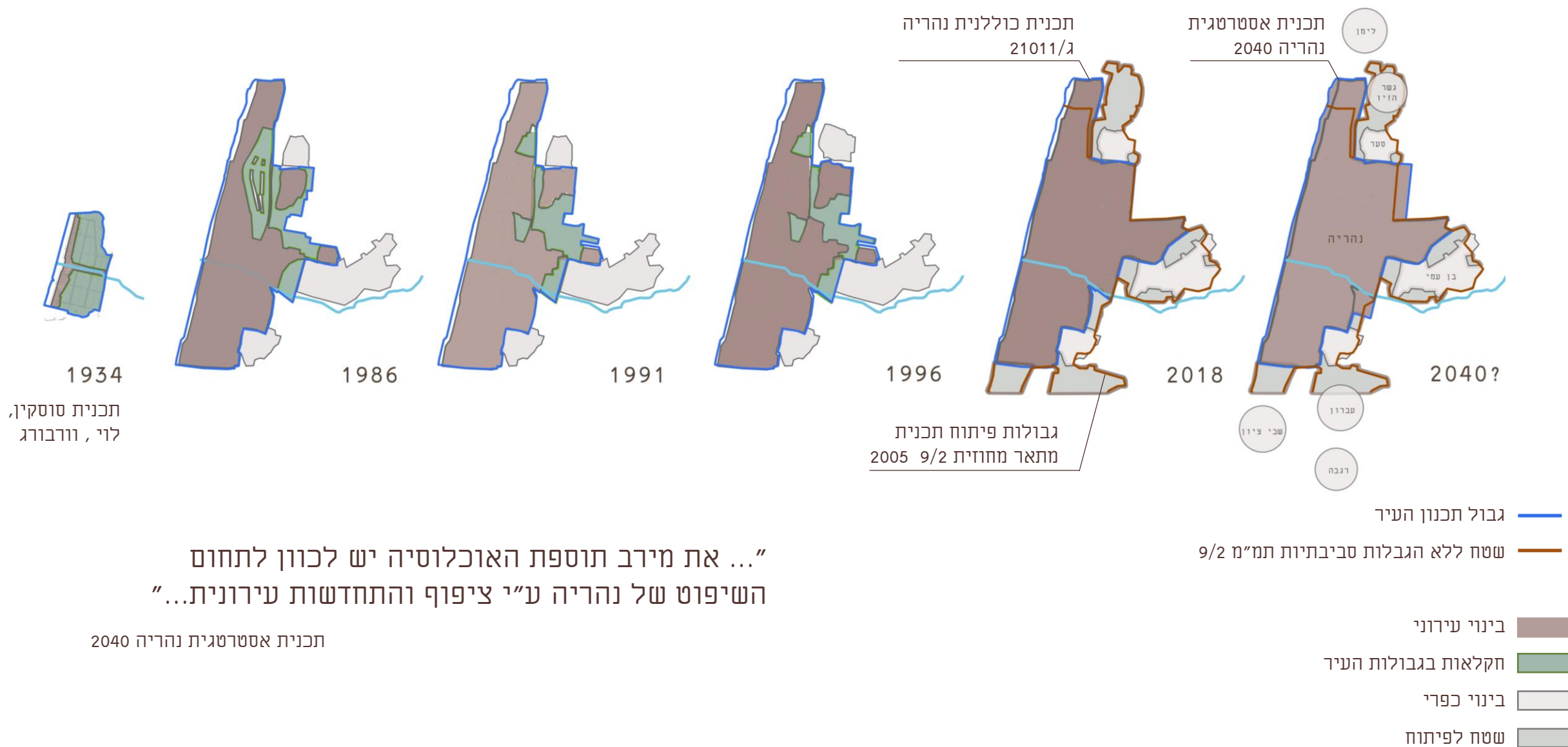
אגן הגעתון – תכניות מאושרות

תכניות סטטוטוריות רבות מתייחסות לנחל הגעתון, מצביעות על חשיבותו כנלל ראשי ומגדירות את חלקיו המזרחיים והמרכזיים כאזורים בעלי רגישות נופית סביבתית גבוהה ובעלת חדירות גבוהה למשקעים, שיש להגן עליהם מפיתוח. תכניות אב ותיירות אזוריות מצביעות על ערכי נופ במעלה הנחל ומציעות שיקום מתחמים לאורכו.

המשותף לכל התכניות האלו הוא קריאה לשימור המערכת האקולוגית של הנחל במעלה הערוץ, והתעלמות מהנחל במפגש בינו לבין השטח הבנוי שבתחום העיר.

בעיות במצב הקיים – גידול עירוני לא מבוקר

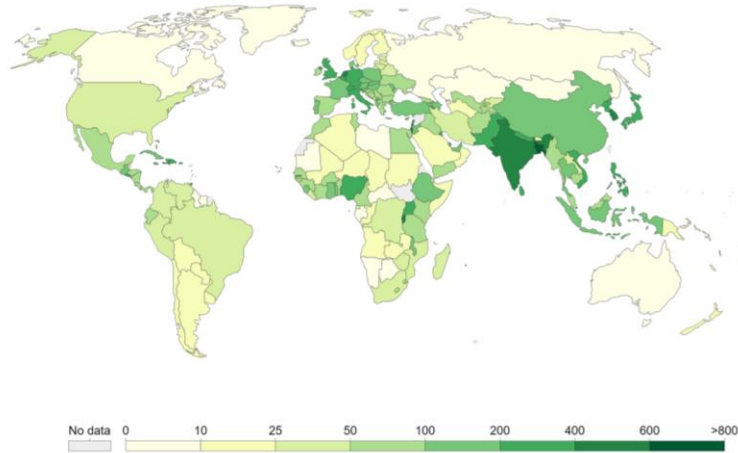
”... את מירב תוספת האוכלוסיה יש לכוון לתחום
השיפוט של נהריה ע”י ציפוף והתחדשות עירונית...”

תכנית אסטרטגית נהריה 2040

בעיות במצב הקיים – גידול עירוני בתאוצה

Population density, 2017
The number of people per km² of land area.

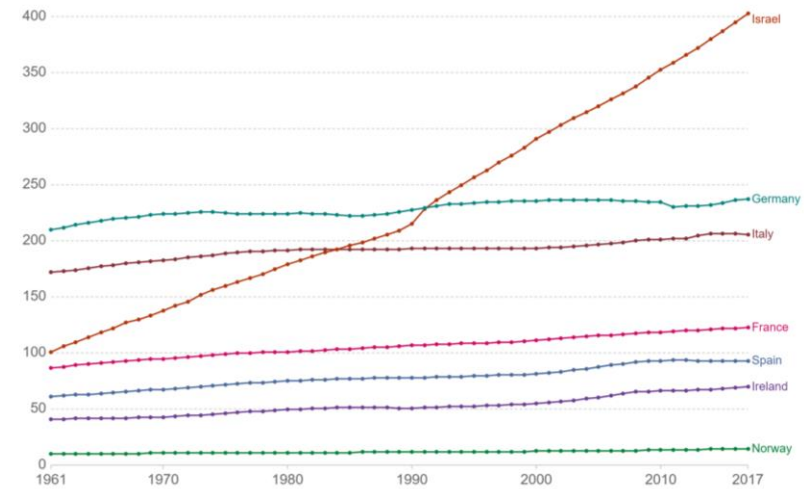
Our World
in Data

ישראל – מהמדינות הצפופות בעולם

Population density, 1961 to 2017
The number of people per km² of land area.

Our World
in Data

השינוי בצפיפות לעומת כמה ממדינות אירופה

מתוך Our World in Data

נהריה כעת 58,000 תושבים

יעד טווח בינוני – 140,000 תושבים

יעד טווח רחוק 200,000 תושבים

מתוך התכנית האסטרטגית לנהריה 2040

בעיות במצב הקיים – אובדן קרקע חקלאית לטובת בינוי

הבינוי הצפוי יביא לאובדן שטחי חקלאות בהיקף של

1,550,000 מ"ר

לטובת שטחי בינוי ופיתוח

דוח המארג 2018

בינוי עירוני

בינוי כפרי

עיבוד חקלאי

שטחים פתוחים

מאגרי מים ובריכות חמצון

מסמנה

מקום לשימור

שטחי בינוי עתידי

פשטי ההצפה

אגן הגעתון

מסדרון אקולוגי רט"ג

נחל

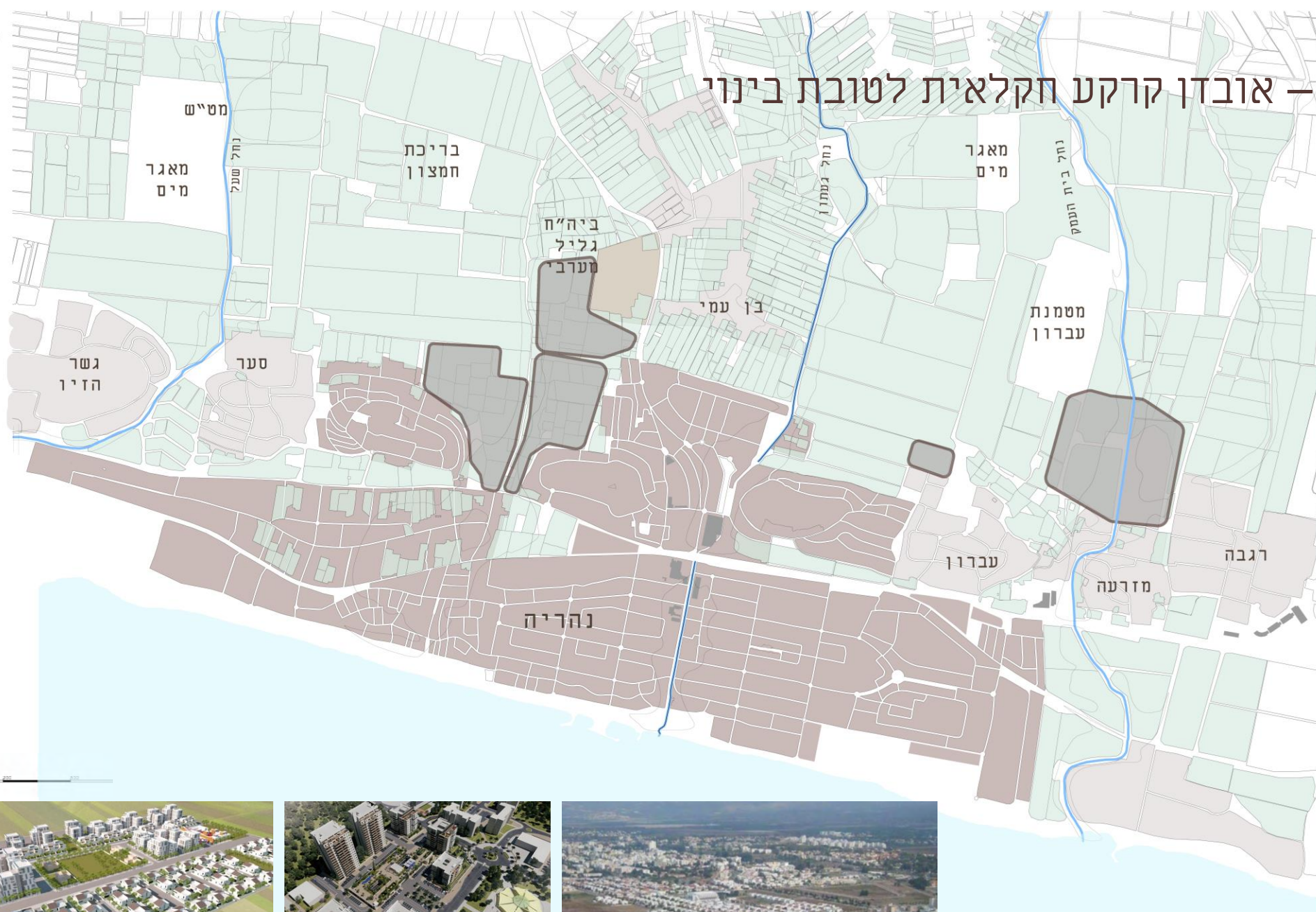
מבני ציבור

מבני תעשייה

מבני מסחר

מבנים לשימור

ציר השפלה

וואלה, נדלן, 2018 הילה ציאון

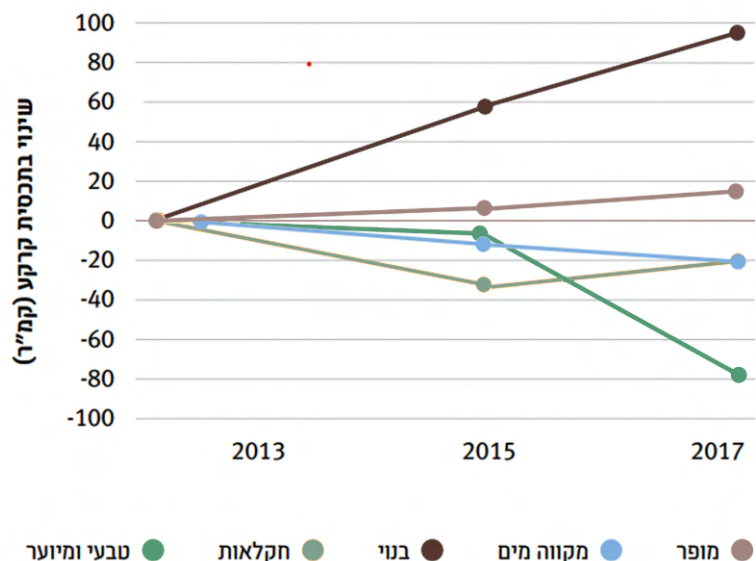

מערב, נדלן, 2018

GFDL, נהריה

בעיות במצב הקיים – אובדן קרקע חקלאית לטובת בינוי

2017-2015

בשנים אלה, קצב גריעת השטחים הפתוחים הוא הגבוה ביותר ב-20 השנים האחרונות

שטחים טבעיים ומיוערים הותמרו לשטחי חקלאות

52
קמ"ר

שטחים טבעיים ומיוערים וחקלאות הותמרו לשטחים בנויים

55
קמ"ר

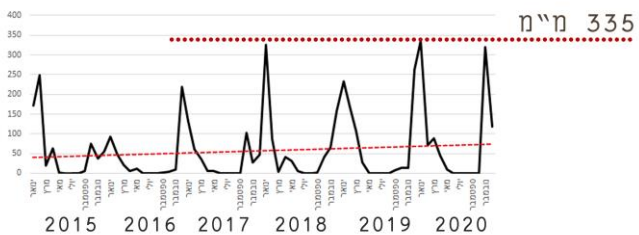
מכיוון שהטבע בישראל נמצא רובו בשטחים הפתוחים, לשינויים בהיקף השטחים הפתוחים יש השפעה ישירה על מצבו. התהליכים העיקריים המשפיעים על המגוון הביולוגי בשטחים הפתוחים הם התמרת קרקע משטח פתוח לשטח בנוי, ירידה באיכות בית הגידול וכן קיטוע השטחים על ידי תשתיות אורך ורוחב או על ידי רצפים של בינוי ותשתיות.

המארג, דו"ח מצב הטבע בישראל 2018

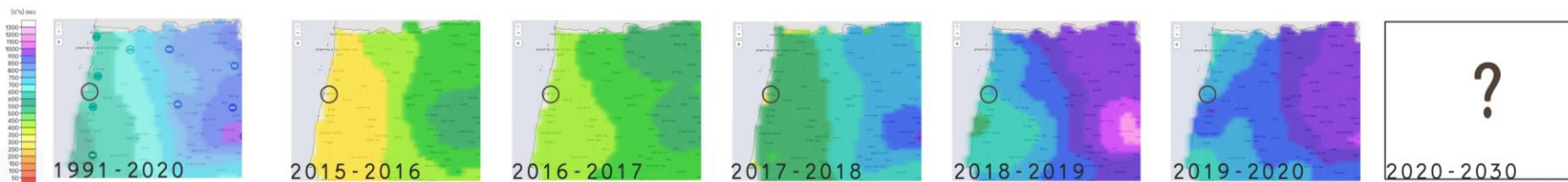
"מאז ראשית שנות ה-90, חלה ירידה חדה בהיקף הדירות הקטנות בישראל עד כדי הפסקה כמעט מוחלטת של בניית דירות קטנות ועלייה של עשרות אחוזים בגודל הדירה הממוצעת".

ועדת טרכטנברג לשינוי חברתי כלכלי 2011

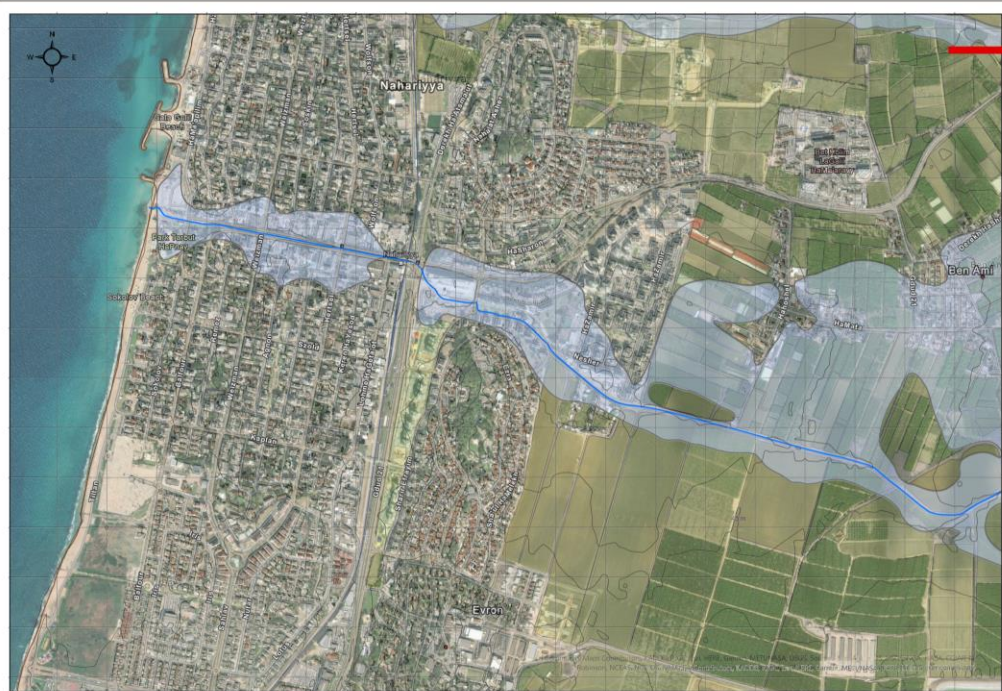
בעיות במצב הקיים - מי נגר ושטפונות

כמות משקעים חודשית בנהריה
השרות המטאורולוגי הישראלי

כמות משקעים שנתית בגליל המערבי
השרות המטאורולוגי הישראלי

העיר נבנתה על פשט ההצפה של הנחל

הצפות בנהריה, ינואר 2020

תכניות עתידיות - עיבוי הבינוי בפשט ההצפה בגבולות העיר

רשות הניקוז - פתרונות בשטח 2015-2016

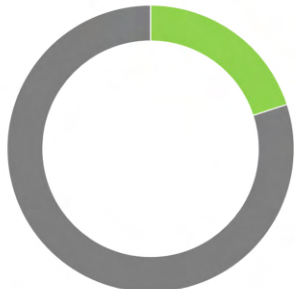
בעיות במצב הקיים - מי נגר וסטפונות

שטח אגן הניקוז השטחים הפתוחים באגן הניקוז השטחים המבונים באגן הניקוז
בתחום העיר בתחום העיר בתחום העיר

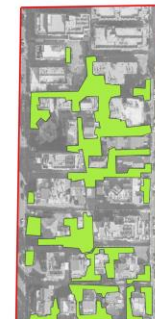
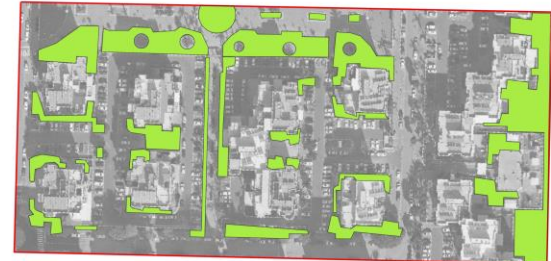

יחס בין שטחים פתוחים לשטחים מבונים באגן הניקוז בתחום העיר

80% מהשטח המבונה - לא מחלחל
1,864,000 מ"ר

יחס בין קרקע מרוצפת לקרקע מגוננת בנהריה

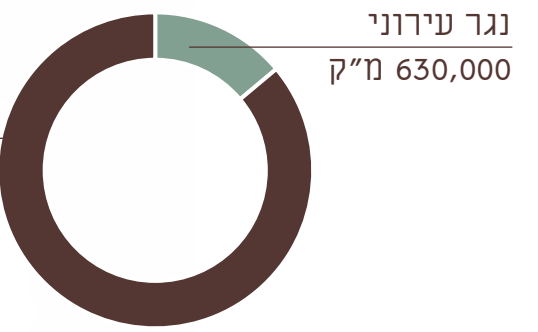

17% : 83% 19% : 81% 24% : 76%

624,440 מ"ק = 335 מ"מ x 1,864,000 מ"ר

בעיות במצב הקיים - מי נגר ושטפונות

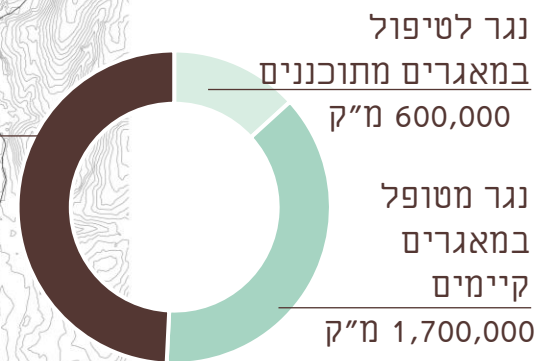
נגר ממעלה הגעתון
3,900,000 מ"ק

מאיר רונסל, רשות הניקוז, עיריית נהריה, התחנה לחקר הסחף

- בינוי עירוני
- בינוי כפרי
- עיבוד חקלאי
- שטחים פתוחים
- מאגרי מים ובריכות חמצון
- מסמנה
- מקום לשימור
- שטחי בינוי עתידי
- פשטי ההצפה
- אגן הגעתון
- מסדרון אקולוגי רס"ג
- נחל
- מבני ציבור
- מבני תעשייה
- מבני מסחר
- מבנים לשימור
- ציר השפלה

בעיות במצב הקיים - מאגרים קיימים ומתוכננים

מי נגר ללא מענה
2,230,000 מ"ק

נהריה – תכנית כוללת ג/21011

הגדרת שצ"פ נדרש עפ"י ההקצאה המינימלית – 7 מ"ר לנפש ברמה השכונתית, 3 מ"ר ברמה הישובית.

בעיות במצב הקיים – חוסר בשטחים פתוחים

8

נהריה

50

מצב רצוי

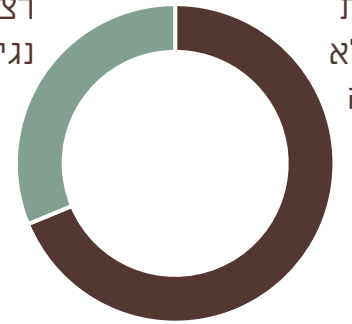
שטח פתוח לכל תושב במ"ר
דוחות של האיחוד האירופי

- בינוי עירוני
- בינוי כפרי
- עיבוד חקלאי
- שטחים פתוחים שכונתיים
- מאגרי מים ובריכות חמצון
- מסמנה
- מרקם לשימור
- שטחי בינוי עתידי
- פשטי ההצפה
- אגן הגעתון
- מסדרון אקולוגי רט"ג
- נחל
- מבני ציבור
- מבני תעשיה
- מבני מסחר
- מבנים לשימור
- ציר השפלה

בעיות במצב הקיים – שטחים פתוחים לא נגישים

רצועת חוף
נגישה

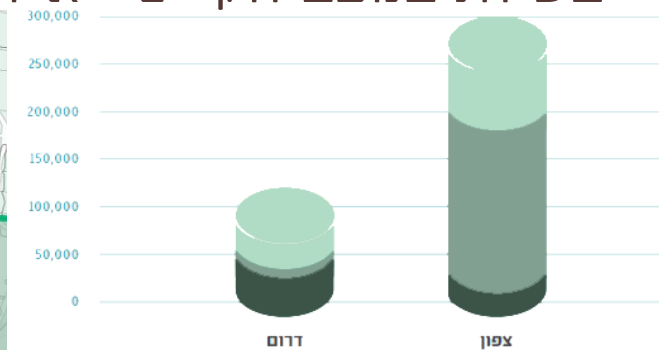
רצועת
חוף לא
נגישה

"זו עיר חוף בלי נגישות לחוף. מי שגר בשכונות המזרחיות והצפוניות צריך להוציא המון כסף על מוניות כדי שיוכלו להגיע למשאב הזה, שאמור להיות פתוח לכולם".

מילי בן שטרית, תושבת נהריה, YNET, 2021

תכניות אסטרטגיות ■ תכניות בתכנון ■ תכניות מאושרות

תכניות על שטחי מסדרונות (דונמים)

מגמה של שחיקת המסדרונות, יש חשיבות מיוחדת להגנה על "צווארי הבקבוק"

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור הגליל העליון עם מישור חוף הגליל ועם מישור החוף הצפוני, חיבוריות לאורך מישור חוף הגליל.

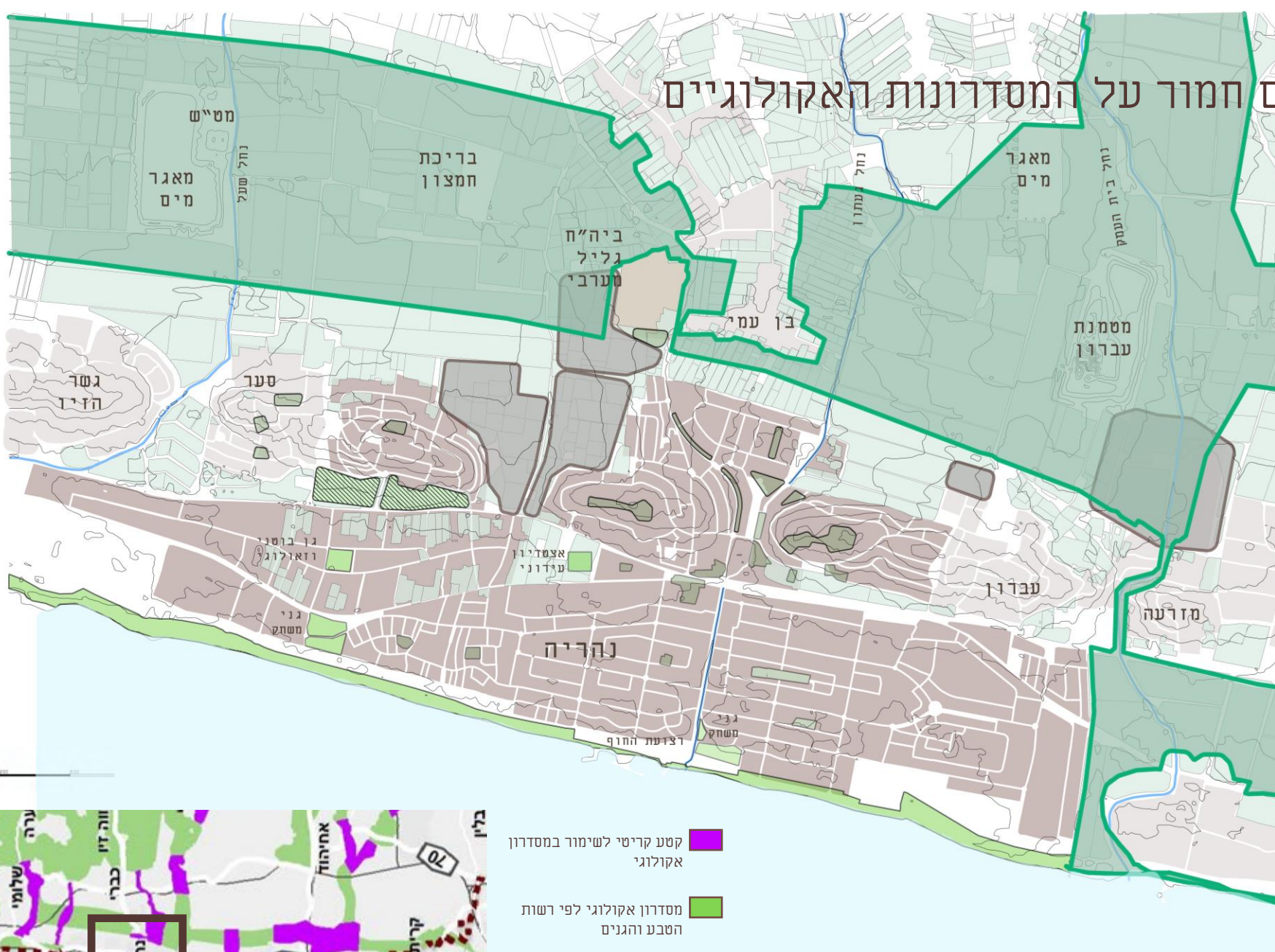
איומים תכנוניים ותפקודיים:

תכנית אסטרטגית לדיור של נהריה תקטע לחלוטין את המסדרון, גידור שטחים חקלאיים, הפרעות שוליים מהשטחים החקלאיים

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הרחבת שטח המסדרון סביב הנחל, צמצום ההשפעות
החקלאיות, גידור מתחשב בבע"ח, שמירת שטח
המסדרון בתכניות פיתוח

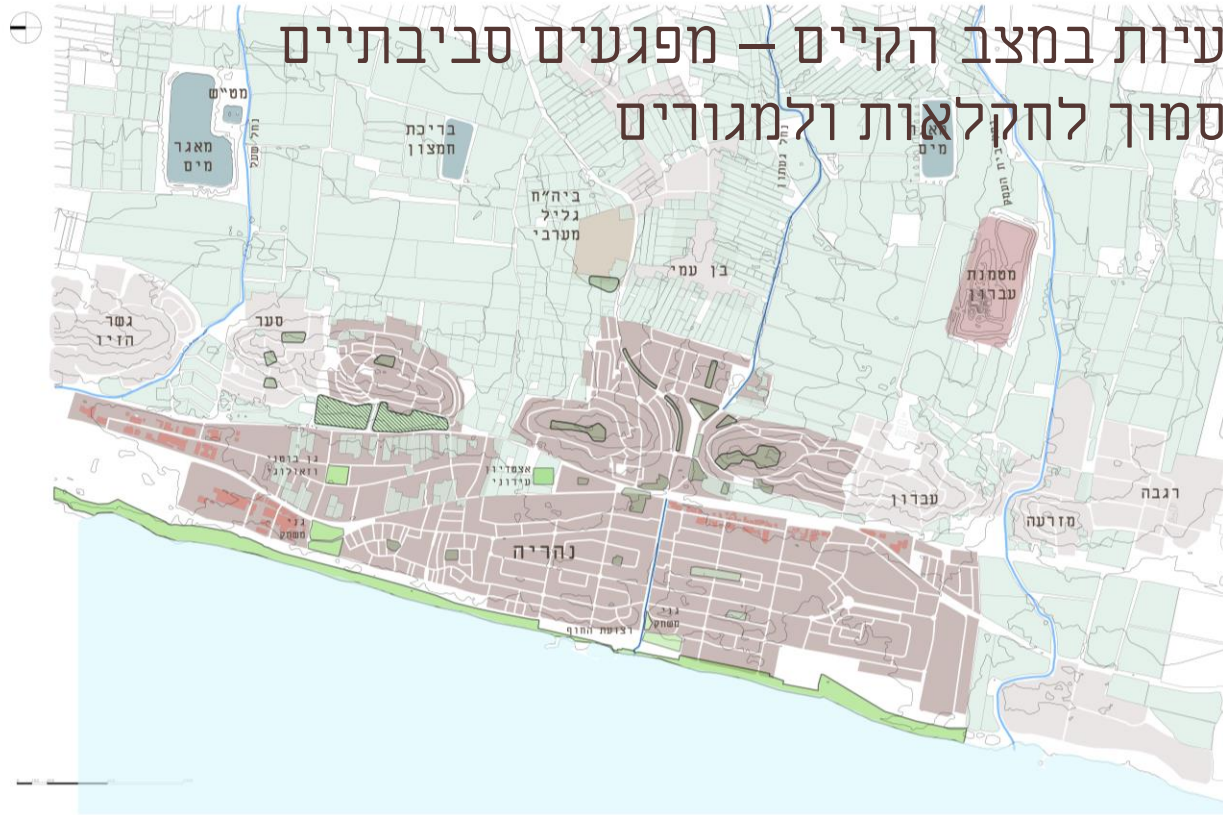
בין הרצוי למצוי, דו"ח האיומים על המסדרונות
האקולוגיים, החברה להגנת הטבע 2019

בעיות במצב הקיים – פגיעה במרקמים לשימור

בעיות במצב הקיים – מפגעים סביבתיים בסמוך לחקלאות ולמגורים

קנסות כבדים על בעלי מטמנה בגליל שפגעו בסביבה

מטמנת עברון, קיבוץ עברון ובכירים במטמנה שגרמה למפגעים קשים באזור נקנסו יחד במיליון שקלים. השופט: "הסבלנות שהנהיגו בתי המשפט כלפי מבצעי עבירות מעין אלה - פקעה. מדרג הענישה יעלה"

ecology & science **סביבה ומדע**

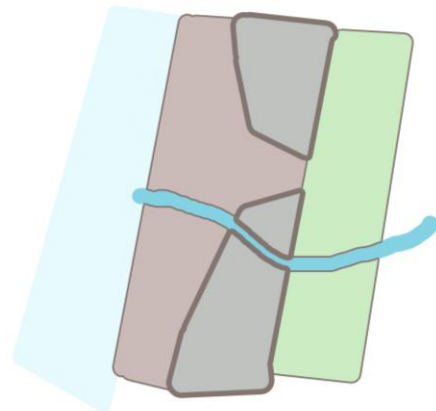
הנדסה
ותשתית

איכות
חיים
עירונית

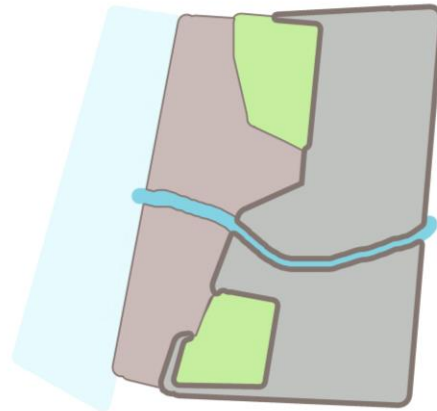
אקולוגיה

שטחים
פתוחים

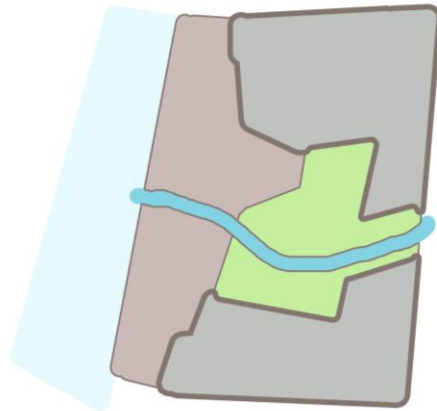
אפשרויות לפיתוח העיר

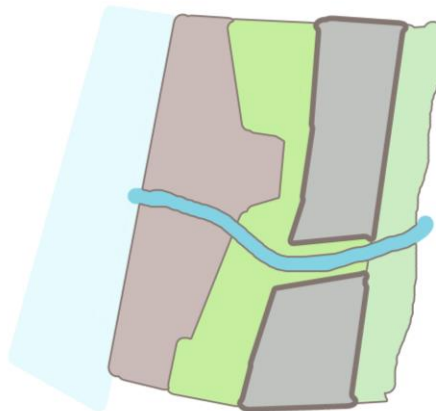
A בינוי חדש בצמוד לעיר הותיקה, שטחים פתוחים מחוץ לעיר

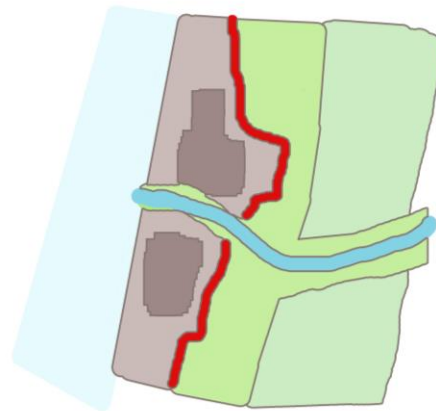
B שטחים פתוחים בגבולות העיר, בין העיר הותיקה לבינוי החדש

C שטח פתוח במרכז, בין העיר הותיקה לבינוי החדש, עיבוי דפנות הנחל

D רצועה ירוקה בין העיר הותיקה לבינוי החדש, עיבוי דפנות הנחל

E עיבוי וציפוף העיר הקיימת, רצועה ירוקה בין העיר לבין השטחים הפתוחים ממזרח גבול קשיח לפיתוח למניעת חריגות

- ערוץ הגעתון
- גבול מוצע לפיתוח
- שטחי העיר הקיימת
- בינוי עתידי
- שטחים פתוחים
- שטחי חקלאות
- עיבוי וציפוף הבינוי הקיים
- חוף הים

הפתרון המוצע – רצועת ההגנה

רשת ירוקה

רצועת ההגנה ממזרח לעיר תהווה רצף ירוק המצוי במרחק הליכה עבור כל תושבי העיר, תחזק באופן ניכר את מערכת השטחים הפתוחים במרקם הבנוי, ותתווך בין השטח הבנוי לבין השטחים החקלאיים.

השהיה וקישור

רצועת ההגנה ממזרח לעיר והגדרת בריכות השהיה תאפשר הצפה של חלק מהשטחים הפתוחים כדי לקלוט את עודפי הנגר, להשהות את המים המגיעים ממעלה הערוץ, ולחדש את המערכת האקולוגית הפגועה. החיבור בין שטחי ההצפה יאפשר קליטה של מים רבים יותר ויאפשר קישוריות בין בתי הגידול הלחים.

גבול

רצועת ההגנה ממזרח לעיר תמנע התפשטות בלתי מבוקרת של שטחי הבינוי על חשבון השטחים הפתוחים

ממפגע למפגש – רצועת ההגנה

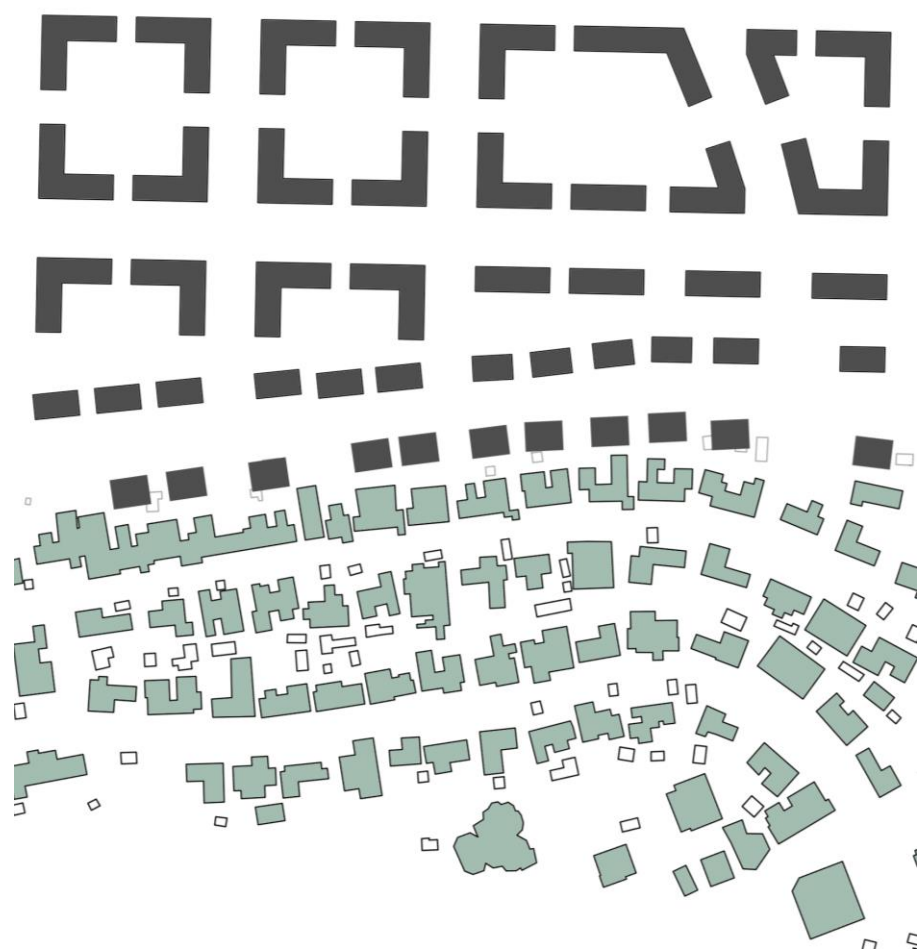

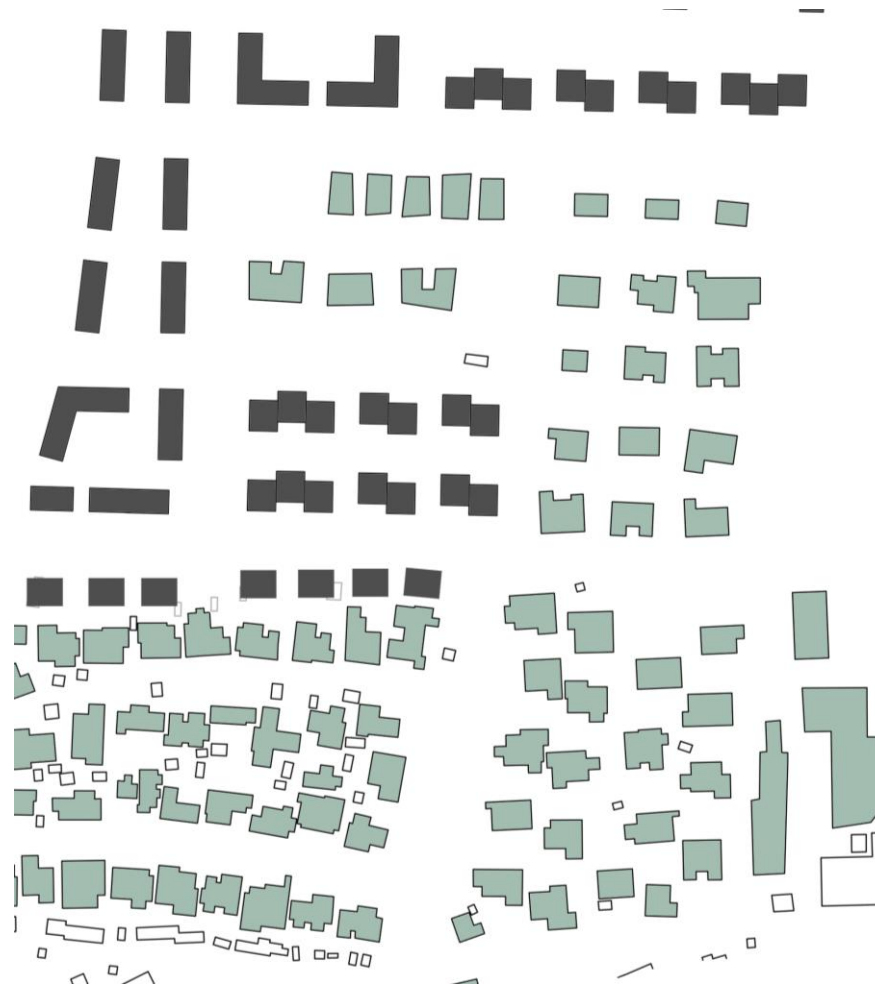
תכנית מוצעת- הוספת בינוי

תכנית מוצעת- הוספת בינוי

A בינוי חדש בסמוך לבניה עירונית

B בינוי חדש בסמוך לבניה כפרית

בינוי קיים
בינוי מוצע

תכנית מוצעת- הוספת מבני ציבור, משרדים ומסחר

מבני ציבור, משרדים ומסחר

תכנית מוצעת- הוספת שטחים פתוחים לפעילות אינטנסיבית

שטחים פתוחים, ניהול אינטנסיבי

תכנית מוצעת- הוספת שטחים פתוחים לפעילות אינטנסיבית

שטח פתוח לכל תושב במ"ר,
עבור 58,000 תושבים

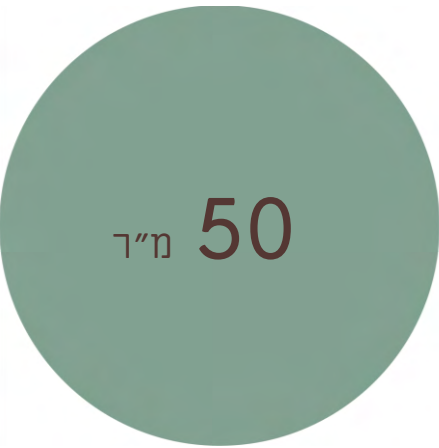
מצב קיים
בנהריה

שטחים פתוחים
לפעילות אינטנסיבית

רצועת ההגנה
שטחים פתוחים ושטחי
הצפה עונתיים

1,355,000 מ"ר

2,900,000 מ"ר

מצב רצוי
ע"פ דוחות של
האיחוד האירופי

שטח פתוח לכל תושב
במ"ר, עבור 140,000
תושבים

תכנית מוצעת- חיבור למערכת השטחים הקיימת

תכנית מוצעת- חיבור למערכת השטחים הקיימת

נתיבי ההליכה החדשים

נמשכים אל השטחים
הפתוחים ושטחי החקלאות
שמעבר להם

נטיעות עצים לאורך רחובות
העיר, גישה נוחה ונעימה אל
השטחים הפתוחים

נתיבי הליכה חדשים המקשרים בין המרקם הקיים
לשטחים הפתוחים המוצעים

שיפור ועיבוי נתיבי הליכה במרקם הבנוי הקיים

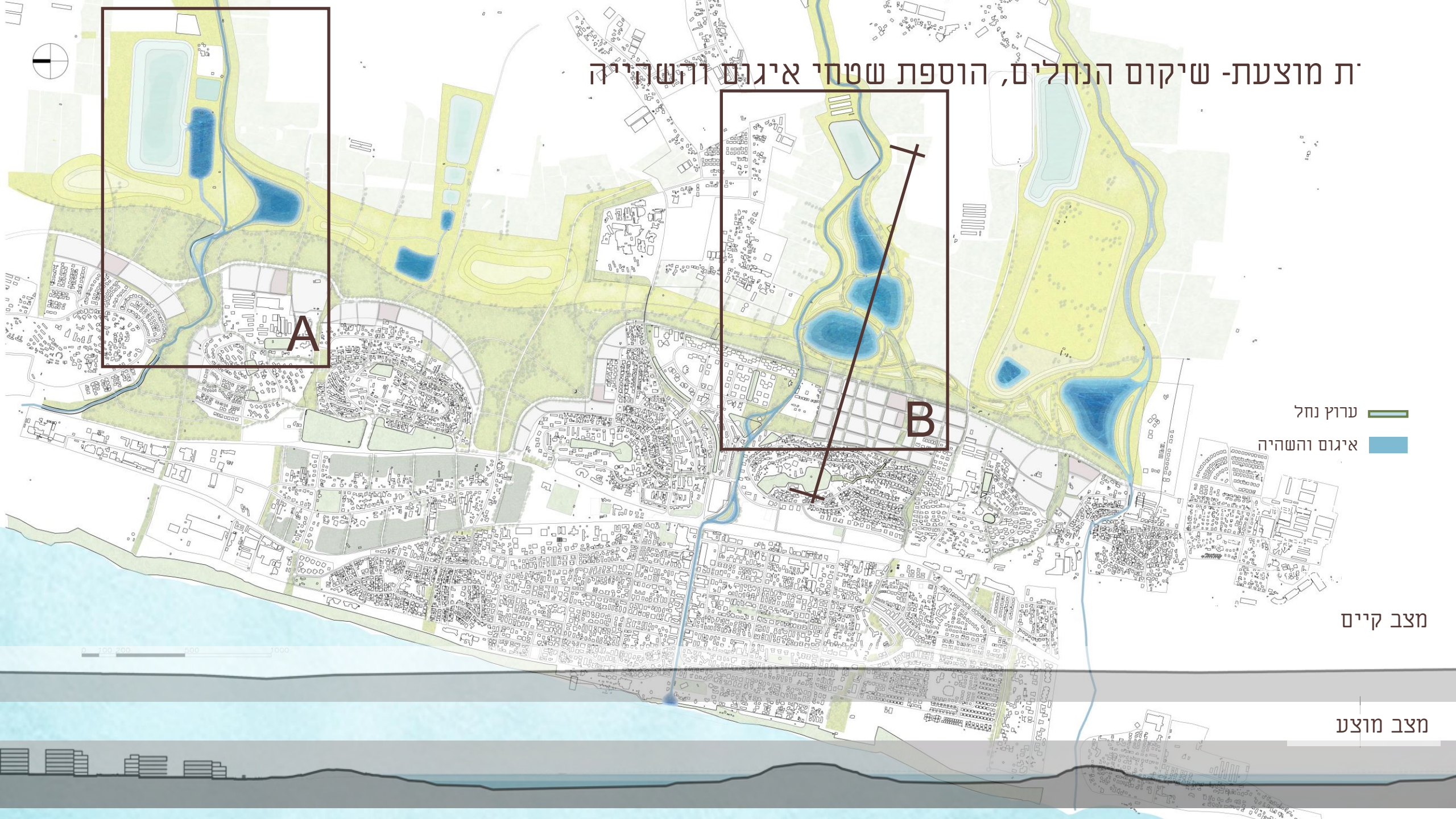
שטחים פתוחים קיימים

שטחים
פתוחים לא
מעובדים

שטחים
לפיתוח
אינטנסיבי

שטחים
פתוחים
קיימים

ת מוצעת- שיקום הנחלים, הוספת שטחי איגום והשרייה

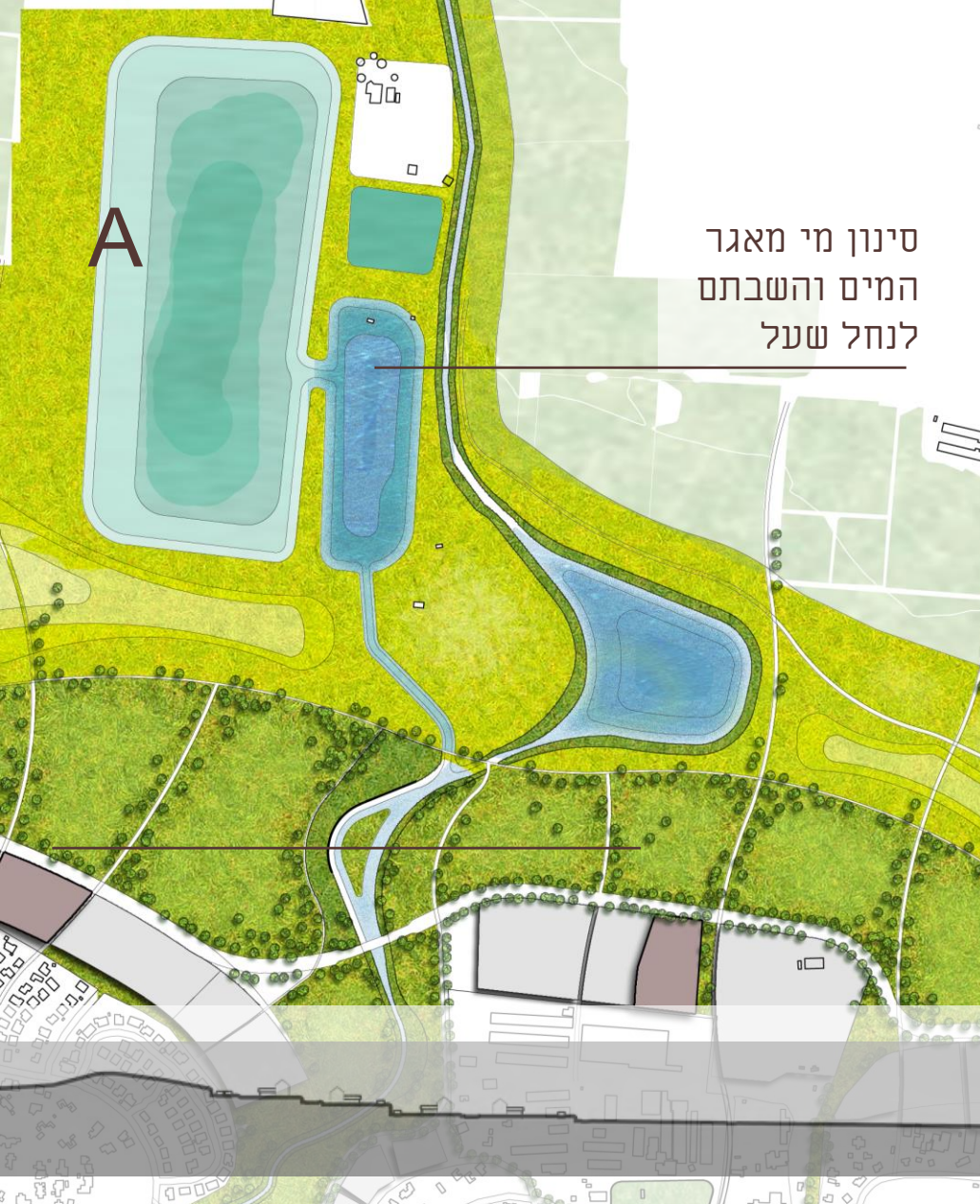
ערוץ נחל

איגום והשרייה

מצב קיים

מצב מוצע

תכנית מוצעת- שיקום הנחלים והוספת שטחי איגום והשהייה

סינון מי מאגר
המים והשבתם
לנחל שעל

שטחי איגום והשהייה, למי
נחל הגעתון
נפח איגום של כ 2.5 מלמ"ק

ניצול עודפי העפר
להגבהת הקרקע
סביב שטחי האיגום

שחרור מבוקר
של המים אל
ערוץ הנחל

מצב קיים

מצב מוצע

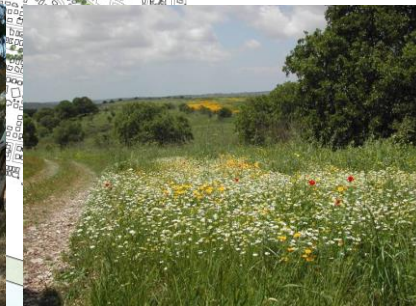

תכנית מוצעת- הגדרת רצועת השטח וקלאות ייחודית לסביבה

שטחים פתוחים, ניהול אקסטנסיבי

קלאות ייחודית

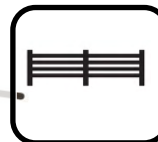
תכנית מוצעת- הגדרת רצועת הגנה ושטחי חקלאות ידידותית

אסטרטגיות להגנה
על שטחים פתוחים

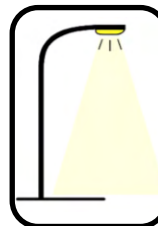
חקלאות
ידידותית
לסביבה

הרחקת רכבים
והולכי רגל

צמצום
זיהום אור

מעברי וגשרים
לבעלי חיים

500 מ'

חקלאות
ידידותית

רצועת הגנה
50 מ"ר

תוואי
הנחל

הגבהת קרקע סביב
שטחי האיגום

איגום והשהיה

רצועת הגנה
50 מ"ר

תכנית מוצעת- טיפול באזור המטמנה

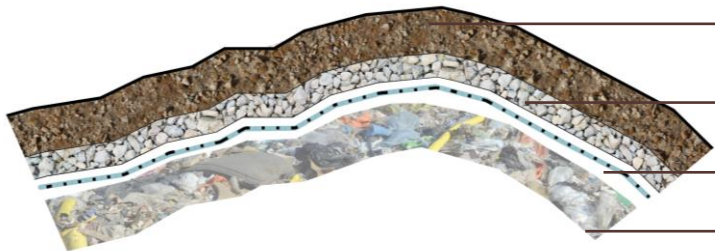

מאגרים קיימים

שטחים פתוחים, ניהול אקסטנסיבי

תכנית מוצעת- טיפול באזור המטמנה

אדמה 1 מ'
מצעים ועפר
יריעות פלסטיות
המטמנה

הקמת סוללת עפר סביב מתחם המטמנה הנטוש, לתחילת האזור עד לסיום פעולות השיקום

איגום מי המטמנה והשהייתם להגנה על הנחל

שטחי איגום והשהיה, נחל בית העמק

הקמת סוללת עפר סביב מתחם המטמנה הנטוש, לתחילת האזור עד לסיום פעולות השיקום

חקלאות
ידידותית

רצועת הגנה
50 מ"ר

מטמנה משוקמת
סוללת עפר

תוואי
הנחל

רצועת הגנה
50 מ"ר

חקלאות
ידידותית

תכנית מוצעת- שימור שטחי החקלאות בעיר

שימור חקלאות עירונית

גינות קהילתיות

נוזיאון חי לתרבות החקלאית בנצריה

פארק עירוני במתכונת בושתנית

תכנית מוצעת- שימור שטחי החקלאות בעיר

גינות קהילתיות

135 דונם

מוזיאון חי לתרבות החקלאית בנהריה

108 דונם

פארק עירוני במתכונת בוסתנית

45 דונם

תכנית מוצעת- הוספת מערכת שבילים ודרכים

2

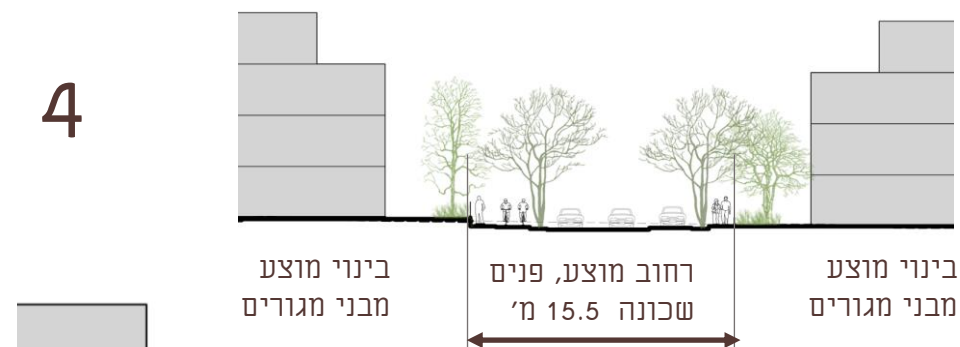

רחוב קיים

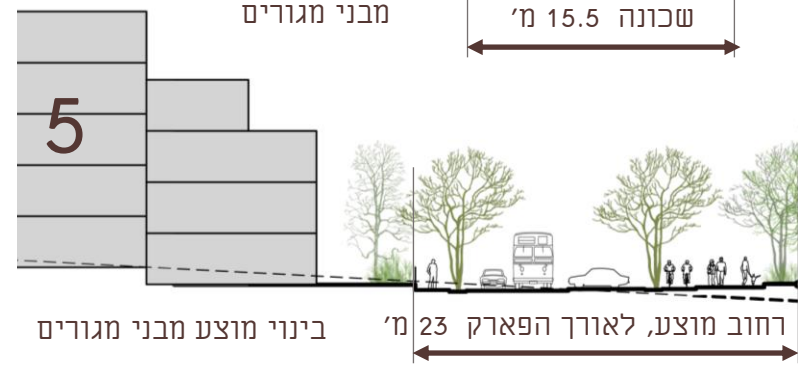
3

רחוב היקפי,
בניני חדש

4

רחוב פנימי,
בניני חדש

5

רחוב לאורך
הפארק

שטחים פתוחים, פיתוח אינטנסיבי

תכנית מוצעת- הוספת מערכת שבילים ודרכים

מגוון רחובות ושבילים המאפשרים רצף הליכה נעים ומגוון מהאזורים העירוניים לשטחים הפתוחים

שביל מקשר
בין רצף גינות
שכונתיותשביל בין
המבניםשביל בפתוחים
הפתוחים

2-4 מ'

שטחים פתוחים, לא מעובדים
הגבהת קרקע סביב שטחי האיגום

שטחי איגום והשהיה

מעבר הדרגתי בין המרחב הפנוי לשטחים הפתוחים

מעבר הדרגתי בין המרחב הפנוי לשטחים הפתוחים

מהרחוב ומהגינה העירוניים אל השטחים הפתוחים

מהרחוב ומהגינה העירוניים אל השטחים הפתוחים

מחפגע - למפגש

תודה רבה

